

Moje učešće u svemu ovome počelo je jednim telefonskim pozivom. Glas s nekog drugog mesta – iz drugog sveta – prekinuo je porodičnu večeru. A možda je to bio i glas iz prošlosti, koji nam je dotakao rame svojim ledenim prstom.

Čak i pre nego što sam saznao ko je s druge strane žice, tatin telefon histerično je zazvonio. Poput sirene koja najavljuje bombardovanje. Onako kako verovatno zavijaju sirene aviona kad im eksplodira motor u vazduhu, a oni nastave da lete, po inerciji, ne shvatajući da su već počeli da padaju.

Do tog trenutka let je bio udoban. Moj život proticao je brzinom kruzera, bez turbulencija i vrtoglavica. Zapravo, to veče bilo je naročito značajno. Ili je trebalo da bude. Naposljetku, u našoj porodici sve se dešavalo bez naglih zaokreta, po planu.

Moje jedino buntovništvo ogledalo se u pauziranju nakon završene srednje škole. Hteo sam na miru da odlučim čime ću se baviti, te nisam pohrlio da se upišem na fakultet. Zaposlio sam se prvo u jednoj stolarskoj radnji, potom kao kurir, a neko vreme radio sam i kao konobar u baru. Ipak, naposljetku sam se vratio prvobitnom planu. Sloboda koju sam umišljao da imam dok sam bio na tim malim radnim mestima više je ličila na eksploataciju i preopterećenje poslom. Priznao sam sebi da sam intelektualni tip. Uvideo sam da treba da se upišem na fakultet. Te večeri kad je počela ova priča, moji roditelji i ja smo u „Grimaldiju“, našoj omiljenoj piceriji u Bruklinu, proslavljali odluku da se ne vratim u stado belih ovaca.

Nismo slavili samo moju nameru da studiram. Već smo imali jasnu ideju za šta ću se opredeliti. Primili su me na Univerzitet Klars Samit u Pensilvaniji, baptističkom centru. Naravno, više bismo voleli

da sam primljen na neki katolički univerzitet, poput Sekred Harta u Konektikatu. I, po mogućstvu, na neki koji je bliži našoj kući, poput Menhetn koledža. Zapravo, još uvek smo čekali njihov odgovor, ali nismo gajili velike nade: bilo je veoma teško upisati se na taj univerzitet i dobiti stipendiju za slične institucije. Osim toga, Klars Samit beše prilično dobar. I dovoljno blizu mojih roditelja.

Nisam želeo da se odvojim od roditelja. Nikad se nisam odvajao od njih. Sad se toga sećam s ironijom, s obzirom na potonje događaje.

Ni oni nisu želeli da se odvoje od mene. Zapravo, te večeri tata je neprestano računao na svom dži-pi-esu razdaljinu i vreme između mog novog i dotadašnjeg života.

– Tri i po sata – govorio je, pokazujući na telefon. – Možemo bilo koji dan krenuti odavde posle ručka i stići u Skranton pre mraka. A ti možeš dolaziti kući svakog petka i biti ovde za vikend!

Mama se smejala. Njen smeh bio je iste prozirne boje kao njen šardone.

– Moraš pustiti sina da diše. Već je veliki! Vreme je da pravi sopstvene planove. Zar ne, Džimi?

Veliki. Pio sam dr peper i jeo picu s mnogo šunke. Mrzeo sam povrće i gledao sam filmove sa superherojima. Omiljeni mi je bio Ajronmen. Trenirao sam fudbal. Samo sam se jednom u životu napio, zbog pogrešnog proračuna, na rođendanu jednog drugara. I nikad nisam imao devojkju.

Ne. Mislim da nisam bio veliki. Ne znam jesam li sad.

– Da, mama.

– Znaš li šta imaju u Klars Samitu? – nastavio je moj otac, koji je pio pivo. – Biznis studije s fokusom na Bibliji. To mi se dopada.

– Biznis studije s biblijskim fokusom! – Mama se nasmejala, a sad mi se čini da je možda bila pripita. Ponekad je to sebi dopuštala, bez preterivanja, samo kao mali način kontrolisanog slavlja. – Stvarno misliš da je to dobra ideja? Ako Džimi bude previše mislio na duhovnost, neće moći da sklapa poslove...

Tata se uozbiljio, kao što je uvek činio kad se govorilo o dve stvari: o religiji i sticanju kapitala.

– Ne želim da naš sin hoda naokolo misleći da je jedino novac važan. – Potom se okrenuo prema meni. Još uvek mu je bilo teško da me gleda dok govori o meni, kao što rade odrasli. I dalje me je smatrao detetom, makar donekle. – Ne treba da umreš od gladi, Džimi, ali ima važnijih stvari od novca. *¿Ya?*

Uvek smo razgovarali na engleskom, ali moj otac beše sačuvao peruansku uzrečicu *¿Ya?*

Ostatak njegove prošlosti počivao je, zaboravljen, u nekoj prašnjavoj fioci. Ili u nekoj grobnici. Nikad nije pričao o sebi.

Sve do te večeri u „Grimaldiju“, nisam obraćao pažnju na tu tišinu. A možda sam je i pripisao njegovoj želji da bude pravi Amerikanac. Poznao je mnogo imigranata koji su nastojali da budu autentični Njujorčani, toliko da su čak i sopstveni, maternji jezik govorili s akcentom. To je bilo uobičajeno. Tek narednih meseci uvideću da je tata bio daleko od tih imigranata: na primer, nikad nije govorio o kolegama sa studija, niti su mu stari drugovi dolazili u posetu. U naselju smo imali kolumbijske, argentinske i meksičke prijatelje, jer je tata radio u administraciji katedrale Sent Džozef u Bruklinu, gde je katolicizam bio vera ljudi hispanskog porekla. Međutim, nismo poznavali nijednog Peruanca, a sad mislim da ih je tata izbegavao. Zapravo, da bih usavršio španski jezik, morao sam da pohađam kurseve, jer tata nikad nije govorio španski u kući. Čak je odbijao i da ponovi reči iz svog prethodnog života.

Uprkos tome, nikad nije izbacio iz govora poštapalicu *¿Ya?*

Taj mali gramatički beleg.

– Znaš šta treba da uradimo? – nastavio je da govori. Možda je i on popio pivo ili dva više. – Znaš li šta ćemo uraditi kad dobiješ diplomu iz poslovne administracije? Započecemo neki biznis.

– Kakav biznis?

Njegovo lice poprimilo je intelektualni izraz dok je, uz zamišljeni pogled, držao ruku na bradi. Takav izraz imao je kad bi mu pala na pamet neka ideja koju je smatrao velikom.

– Sve sam smislio: kad izađu s mise u Sent Džozefu, ljudi ostanu neko vreme da razgovaraju na stepenicama. Zašto? Zato što nigde u

blizini nema nijednog kafića. A ponekad žele da nastave razgovor. Ili ih mrzi da idu kući da kuvaju. Ili dođu rano na misu pa nemaju vremena da doručkuju. Treba da otvorimo kafić! Obogat ćemo se!

Mama je poljubila tatu u obraz, a potom mu obrisala karmin palcem da ne bi išao naokolo kao da je upravo došao sa sastanka s ljubavnicom.

– A šta ćemo s kafićem ostalih šest dana u nedelji, poslovni genije?

– Ješćemo tamo – odgovorio je tata, ali više nije izgledao kao intelektualac, već su mu oči odavale budalast osmeh. – I više nećemo trošiti novac na hranu!

Ako bi trebalo da odaberem samo jednu uspomenu na svoju porodicu, odabrao bih to veće: nas troje oko pice koja se puši, dok pravimo planove za budućnost i pričamo glupe viceve. Moj otac planira nemogući biznis, moja majka obema nogama stoji na zemlji, a ja lebdim u vazduhu, između neba i poda, siguran da ću na oba mesta moći da pronađem utočište. Bez sumnje, radije bih odabrao taj trenutak nego svoje prvo pričešće. Ili pobedu moje ekipe na školskom fudbalskom šampionatu. Ta sećanja delili smo s mnogim drugim porodicama: bila su povezana s katehističkim grupama ili školskim promocijama. Za razliku od njih, ovaj trenutak ticao se samo nas troje. Zajedno smo ga stvorili. Predstavljao je uspešnu kulminaciju našeg zajedničkog života.

A onda je zazvonio telefon. Eksplozija motora aviona.

– Ko te zove u ovo doba?

Mama je uvek prebacivala tati kad se javljao na telefon tokom porodičnih obeda. Ili kad bi proveravao elektronsku poštu. On je smatrao da je to deo njegovog posla. Bio je poput lekara. Lekar starog kova, uvek spreman da zaleči nečije stare kosti i prehlade.

– Možda je pukla neka cev ili tako nešto...

– To je poziv iz inostranstva. Mora biti da zove neki teleoperater iz Srednje Amerike. Ne javlaj se.

– Da – potvrdio sam, gutajući komad guste mase i sir – hoće da ti prodaju novi telefonski paket. Ili životno osiguranje.

– Pozivni broj je 51. To je Peru.

Tata je to rekao kao da je u pitanju nešto loše. U najmanju ruku, siguran sam da bi delovao veselije da je pukla cev ispod crkve. Mama i on pogledali su se, zaleđeni, dok je aparat i dalje zahtevao pažnju. Još jednom, nakon njenog pogleda, tata je uperio oči u mene, ali više me nije gledao kao odraslu osobu, već naprotiv – kao dete koje bi u to doba trebalo da bude u krevetu i da spava, dok ga anđeli čuvaju od problema čovečanstva. Ili kao nedresirani kućni ljubimac što urinira po tepihu.

Uprkos tome, javio se na telefon. Dodirnuo je jagodicom prsta crveno svetlo. Prineo je slušalicu uhu.

– Da?... Da... Kako si?

Rekao je to na španskom. Zapravo, na peruanskom. Njegov manje-više tropski akcenat, jezik kojim svi govore u parohiji Sent Džozef, toliko se izmenio da se gotovo pretvorio u nežnu kantatu s akcentom na s. Međutim, ta promena jedva da se mogla opaziti. Nakon toga je dugo ćutao. Nipošto nisam mogao dokučiti da li je, s druge strane žice, neko govorio ili je čekao odgovor. Samo sam video crni oblak kako lebdi nad našim stolom poput lešinara u zasedi.

– Da... – ponovio je tata. – Da... Čujemo se sutra. Okej?

Odmah potom spustio je slušalicu. I nastavili smo da večeramo, kao da se ništa nije dogodilo. Barem smo nastojali.

– Pristajem da otvorimo taj kafić pod uslovom da služimo picu poput ove! – kazala je mama, zagrizavši komad šunke.

Bez sumnje, ona se upinjala da održi dobro raspoloženje dok je gledala mog oca ispod oka, nadajući se da će on preuzeti štafetu i da ćemo nastaviti naše veselo veče, naš život, po planu.

Međutim, pored nas više nije bio čovek koji je zbijao glupe šale i gledao dži-pi-es. Na njegovoj stolici sedeo je iscrpljeni i oronuli starac, koji se odvuкао do kraja picerije s velikim naporom, kao da se penje na vrlo visoku planinu.

SADRŽAJ

Otac	9
Sin	33
Sveti duh	167
Amin	277
Izrazi zahvalnosti	285
Beleška o autoru	287